СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ IX. Олифантъ, Па. Четверъ 31-го Сѣчня 1901. Число 5.

Переглядъ тыжневый.

Справа никараґуанского каналу зôстала вôдложена на довгій часъ, а то зъ причины смерти англійской королевы, позаякъ англійскй міністры будуть мати другу роботу пильнѣйшу кромѣ угоды зъ Сполуч. Державами, вôдъ котрои принятя або вôдкиненя залежить и доля никараґуанского каналу. Републикане обѣцяли зменчити военный податокъ о 30 до 40 міліоновъ долярôвъ рôчно, але доси якось ще того не зробили. Готово выйти на те, що обѣцявъ панъ кожухъ — тепле его слово. — Минувшого тыждня купили Спол. Державы вôдъ Испаніи три маленькй островы належачй до ґрупы филипинской за $100.000. Островы тй повинній були Спол. Державы достати вразъ зъ другими филипинскими островами, але що-жь, коли они про нихъ тогды не знали, такъ одже за науку ґеоґрафіи, за те що довѣдались про 3 маленькихъ островцѣ, мусѣли заплатити теперь $100.000. — Спол. Державы вже давно радили про се, щобы мати своій пôдморскій телеґрафъ черезъ океанъ спокôйный, але зъ сеи рады доси нема жадного пожитку. За те Австральцѣ не радили довго, а зробили контрактъ на выбудоване пôдморского телеґрафу зъ Австраліи до Vancouver. Буде стояти около 10 міліоновъ долярôвъ. — Въ палатѣ представителѣвъ зôставъ внесеный билъ предкладаючій розходы на военну маринарку на слѣдуючій рôкъ въ сумѣ 77 міліоновъ, одже о 12 міліоновъ больше якъ року минувшого. Видно що и Спол. Державы зачинають чимъ разъ больше грошей выдавати на цѣли военнй. Якъ звѣстно, американскй капіталісты хотять, щобы Спол. Державы давали имъ що року по 9 міліоновъ долярôвъ запомоги на будову кораблѣвъ купецкихъ, котрй бы въ разѣ вôйны можна ужити для цѣлей военныхъ. Завдяки однакъ сенаторови Pettigrew и другимъ честнымъ представителямъ народа мабуть не прійде до такого розкидуваня публичного гроша, а панове си схотять кораблѣ будовати, то мусять зробити се за свои грошѣ.

Хинскй справы идуть повôльнымъ крокомъ впередъ. Хинскй повномочники пôдписавши жаданя союзниковъ зажадали зъ свои стороны, щобы денекотрй точки угоды не були бранй дуже остро — та щобы вôйска союзнй зôстали выцофанй если вже не зъ Хинъ, то бодай зъ Пекину и околицѣ. Тымчасомъ два высокопоставленй Хинцѣ, котрыхъ смерти жадають союзники находять ся въ товариствѣ монґольскихъ принцôвъ и досыть сильного вôйска далеко вôдъ власти цѣсаря, а вôйска союзнй такъ поводяться, що оденъ поважный урядникъ правительства англійского сказавъ, що они перевысшили и завстыдали самыхъ навѣть Баксерôвъ. Впрочѣмъ той самъ чоловѣкъ (Sir Robert Hart) сказавъ, що въ наслѣдокъ »науки« місіонарôвъ наверненй Хинцѣ ще за 100 лѣтъ будуть уважати рабôвництво и месть за чесноты христіянскй.

Прозьба Филипинцѣвъ адресована до конґресу Спол. Державъ була предложена въ сенатѣ однакъ не дискутовано надъ нею. Зъ островôвъ приходять вѣсти про слабости моряковъ и вôйска а то завдяки тамошному климатови. Въ виду сего повстала гадка, щобы жовнѣры служили на Филипинахъ не 3 а два роки якъ се робили були Испанцѣ.

Дикій проектъ пôдсувають правительственнй круги въ Австріи, наколи бъ и нововыбрана рада державна не була имъ наручна. Бажають они нѣ больше, нѣ менше, лишь наданя большои власти палатѣ панôвъ. Иншими словами: забагае ся имъ вôдобрати всю власть палатѣ посолôвъ, члены котрои суть выбиранй зô всѣхъ клясъ народôвъ замешкуючихъ державу и суть ихъ репрезентатами, а надати ту власть палатѣ панôвъ, котру именуе самъ цѣсарь — безъ волѣ народу. Запанувавъ бы тодѣ въ Австріи деспотизмъ, ґôршь россійского. Вмѣсто самовôльныхъ рядôвъ цѣсаря, радили бъ люде именованй черезъ него, залежнй вôдъ него и ему слѣпо послушнй. Выходить оно на те саме, що було въ середно-вѣчныхъ часахъ: монархи дѣлали въ державѣ самовôльно, а помагала имъ прибочна рада вѣрныхъ слугъ... Щаслива Австрія! Всѣ народы цивілізованого свѣта домагають ся днесь цѣлковитои автономіи, безпосередного тайного голосованя, вôдданя власти въ ихъ руки и усуненя всякихъ кайданôвъ, а си бажають назадники замкнути въ клѣтку середно-вѣчнои неволѣ... Такій проектъ мôгъ зродити ся хиба лишь въ однôй Австріи. Та даремный апетитъ розсадниковъ назадництва! Та сама струя, що цѣлу людскôсть уносить на безмежный овидъ поступу, понесе зъ собою и народы австрійскои державы, а тодѣ подобнй проекты не будуть тамъ мати мѣсця.

Сими днями намѣряе Францъ Йосифъ скликати нову раду державну на перше засѣдане и она покаже ся, що може зробити. А може она зробити о много больше добра вôдъ попереднои, бо въ еи складъ входить о много больше поступовыхъ посолôвъ. Одна лишь нѣмецка поступова партія (звана также радикальною) зискала теперь ажь 22 мандаты. Величезна побѣда, если зважить ся, що до сего часу не мала нѣколи больше якъ 6 послôвъ. Также и ческа робôтнича партія вôднесла значнй корысти, проте е надѣя.

Бурамъ додала новои надѣи и вôдваги змѣна, котра зайшла въ Анґліи зô смертію, королевои Викторіи. Новый король може буде склоннѣйшимъ до заключеня мира, тымъ больше, що ходить поголоска немовъ бы покôйна королева просила его о то на смертельнôй постели. Чи здѣйснить ся все те — зобачимо незабаромъ. Буры однакъ не опускають рукъ за той часъ. Въ колоніи Кейпъ ґосподарують теперь на добре, а кôлька ихъ вôддѣлôвъ вступили вже також и до Наталю. Тамъ розбили они кôлька меншихъ вôддѣлôвъ анґлійскихъ вôйскъ, заняли дня 12. с. м. мѣсто Aberdeen и концентують свои силы недалеко Белморалъ, пôдъ розказами ґен. Девета.

Також и другій головный бурскій вождъ Бота, котрый знаходить ся недалеко Преторіи досить часто непокоить Анґлійцѣвъ. Вôнъ мае розпоряджати ще 12 ма тысячами вôйска и часто густо пôдходить ажь пôдъ саму головну кватиру Кіченера, нищить желѣзничй дороги и стації, перетинае ихъ телеґрафы и выловлюе чаты англійскй.

Много полоненыхъ Бурôвъ утекло зъ острова Цейлонъ, где Анґлійцѣ тримали ихъ въ неволи и вже злучили ся зъ прочими боюючими своякими.

— **Шефъ** поліціи въ Ithaca, N. Y. зôставъ арештованый дня 17. с. м. на жадане професора університету, Wade Hibbard-а, котрый есть членомъ товариства тверезости и льожѣ проти салоновъ. Товариство выслѣдило надъуживя и переступство права продажи горячихъ напоѣвъ у многихъ салуністôвъ та жадало арештованя тыхже салуністôвъ, але шефъ поліціи не хотѣвъ сего зробити, отже арештовано самого шефа и поставлено пôдъ $200.00 бонду, що явить ся на розправу передъ судією. Въ многихъ стейтахъ ведесь аґітація за ограниченемъ права продажи горячихъ напоѣвъ, въ чѣмъ передъ ведуть товариства тверезости, тожъ нашй салоністы повиннй матись на бачности и не нарушовати истнуючихъ правъ.

— **150** студентовъ Києвского університету недавно арештованыхъ за студентскй розрухи вôдослано до военнои крѣпости Портъ-Артуръ, де будуть служити въ вôйску. Та сама доля жде другихъ арештованыхъ студентôвъ, але розрухи и невдоволене неустали.

— **Кождый** добрый горожанинъ повиненъ бути приватнымъ полісменомъ — сказавъ славный амер. писатель Clemens (Маркъ Твейн) — и повиненъ помагати властимъ въ усуненю зла та зôпсутя. Се було 22. падолиста м. р. коли Марко Твейн вôддавъ въ руки справедливости извощика (cabman), котрый вôдъ его служницѣ жадавъ 50 ц. больше за перевозъ зъ головного Central depot на 10 улицю въ Ню Йорку, якъ належалось.

Мôстъ через рѣку Abarines, що зôставъ недавно отпореный до ужитку публики, належить до найкрасшихъ публичныхъ дѣлъ въ Франціи., Не менше красною, хочь дикою, е природа въ околици сего мосту.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.		
31	Ч.	† Аѳанасія, Кирилла
1	П.	Макарія, Евфросиніи
2	С.	Евѳимія, Евсевія
3	**Н.**	**Мытарева, Максима**
4	П.	Тимоѳея, Анастасія
5	В.	Климента
6	С.	Ксеніи

— Памятайте на „Руско--Народный Дôмъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою: Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st. Yonkers, N. Y., **а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою:** Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Петро Завада**, секр. „Союза“ зъ Whitney, Pa. пише намъ: Тутъ нового нема ничь, тôлько що робота дуже добре зачинае ити. Недавно запалили 50 коксовыхъ пецôвъ, а „штапуе“ еще 75. Роботу тутъ доста не хто тôлько прійде, хиба той нѣ, що мае чистй руки, а робити штука, щобы руки не счорнити пôдъ землею.

— **Часть** Индіянъ, належача до щепу Снейкъ, збунтували ся и надъ рѣками Deep Fork и South Canadian перебѣгае цѣлу околицю, палячи фармы, ширячи рабунокъ и забійство бѣлымъ. Для ихъ усмиреня выслано вôйско.

— **Сумна** родинна траґедія вôдогралась въ Фельзеґерегъ на Угорщинѣ. Трое дѣтей тамошного урядника А. Давида занедужали на дифтерію и мимо скорои помочи лѣкарской упали жертвою недуги. На Рôздвянй свята приѣхали два найстаршй сыны Давида зъ вѣденьскихъ школъ, и въ кôлька днѣвъ померли на ту саму недугу. Жѣнка его загрызлась сильно за дѣтьми, захворѣла и розпращалась також зô свѣтомъ, а самъ Давидъ зъ розпуки, по утратѣ цѣлои родины, застрѣливъ ся на новый рôкъ.

— **И.** А. Валевскій зъ St. Louis, Mo. пише намъ, що робота иде у нихъ дуже добре, тôлько що много людей умирае на ґрипъ. Русины тамошнй зôбрали вже поважну суму на будову церкви, а и мѣсто обѣцяло имъ дати помôчь.

— **Великій** огонь навѣстивъ канадійске мѣсто Монтреалъ, Онт. дня 23. с. м. Огонь розпочавъ ся въ однôмъ сторѣ зъ убранями и въ однôй хвилинѣ обнявъ три бльоки домôвъ, дворець канадійскихъ желѣзниць (Canadian Pacific Railway), многй склады а навѣть загрожавъ головной катедрѣ. Шкоды выносить до 6 міліоновъ долярôвъ.

— **Нове** гнѣздо анархістôвъ вôдкрыли въ Ню Йорку, где належить найбольше Грековъ. Кôлькохъ провôдниковъ вже арештовано.

— **Пять** замаскованыхъ рабôвниковъ напали въ ночи въ Шамокинъ, Па. на дôмъ старенького М. Рейха и забрали му всѣ ощадности. Щобы змусити его признатись где переховуе грошѣ, збили старого сильно, а навѣть припѣкали розпаленымъ желѣзомъ.

— **На** Угорщинѣ, коло мѣсцевости Кромпахъ, запала ся земля дня 22. сѣчня. Завалило ся 28 домôвъ и згинуло — якъ пишуть — найменше зъ 80 людей.

— **3000** Поляковъ, американскихъ ситизенôвъ и горожанъ мѣста Brooklyn, пôдписали и выслали петицію до Вашинґтону, щобы конґресъ выставивъ памятникъ для ґрафа Казимира Пулавского, котрый якъ бриґадир ґенералъ американской и французской конницѣ, пôдъ начальствомъ Вашинґтона, згинувъ въ вôйнѣ пôдъ Savannah 9. октобра 1779 р. Та справа мае власне прійти пôдъ нарады конґресу, памятникъ готовй ухвалити, а Поляки будуть мати о оденъ больше для своихъ славныхъ людей.

— **Коло** Earlington, Ky. прійшло до зачепки 22. сѣчня мѣжъ страйкуючими майнерами а выделеґоваными шерифами. Свиснули кулѣ и двохъ майнерôвъ зôстало убитыхъ. Кажуть, якъ все, що робôтники дали причину першй до проливу крови.

— **Жандармеріи** въ Новочеркаску (Росія) донесено, що въ однôмъ богатôмъ домѣ знаходить ся гарна и молода женщина прикована ланцухомъ. Жандармы удали ся заразъ до вказаного дому и знайшли справдѣ въ гарно урядженôмъ покою молоду женщину приковану на довгôмъ и сильнôмъ ланцуху, котра сидѣла и читала книжку. Почали выпытувати ся, списувати зôзнаня и довѣдали ся що женщина сама казала себе приковати. Она була за молоду акторкою, а коли вôддала ся не могла сидѣти въ дома лишь утѣкала кôлька-найцять разôвъ до театру. Чоловѣкъ журивъ ся, люде смѣяли ся, а она не могла побороти свою налогу ажь нарештѣ казала себе приковати. И вже цѣлый рôкъ сидѣла такъ прикована.

— **Въ** Dureya коло Scranton, Pa. згорѣла 22. сѣчня броха Babylon. Се нова броха, яку недавно вôдбудовано по огни. Шкода выносить $100.000 и була заасекурована. 500 робôтниковъ остало безъ працѣ. Огонь повставъ зъ того, що вôдъ лямпки занялась вата до чищеня.

— **Живцемъ** спаливъ свою жену James Gordon зъ Нейшвіллъ, Тенн., обѣллявши еи попередно нафтою. Коли о тôмъ довѣдали ся дооколичнй жителѣ, збѣгли ся, злапали недолюдка и хотѣли також спалити его на стосѣ; всиѣвъ однакъ вôнъ вырвати ся вôдъ нихъ и утечи до поблизкого лѣса. Выслано за нимъ погоню, але не могла его вже злапати живого до рукъ, бо коли зобачивъ, що зô всѣхъ сторôнъ окруженый, вынявъ бритву и перетявъ собѣ горло.

— **Нове** латинске епископство (якъ доносить »Дѣло«) для Руснôвъ латиньского обряду хотять установити галицко-польскй верховоды на всходну Галичину. Бажають они дальше провадити въ той способъ дѣло спольщеня нашого народу.

— **Найбогатшій** чоловѣкъ въ Европѣ баронъ В. Ротшильдъ, жидъ, котрый черезъ довгй лѣта трясъ цѣлою Европою, померъ дня 25. с. м. въ Франкфуртѣ.

— **Дня** 22. с. м. вôдбували ся въ Mt. Carmel, Pa. мітинґи всѣхъ мѣсцевыхъ юній, де роздавано кождому членови картку посвѣдчаючу, що належить до майнерскои юніи. А сеся картка доконче кождому потрѣбна, бо при кождôй бресѣ будуть стояти комітетовй зъ юніи и не будуть пускати до роботы тыхъ, що не належать до робôтничои орґанізаціи.

— **Король** дуньскій Христіянъ IX. гадае въ коротцѣ зречи ся короны и трону на корысть свого сына князя Фридерика.

— **Дня** 20. с. м. вôд... ся въ Shamokin, Pa. ... рокъ. Точно о 7 год. ... пôдъ церковою заповнил... по береги гостями — ... знакъ, що рускй люде ... смакували вже въ подоб... го рода розрывкахъ. Сп... пôдъ управою п. М. Бач... ского выпали, якъ звы... но, удачно. Опосля вôдо... ли дѣти »Край дармоѣдô... та не мало розсмѣшу... гостей своею грою. На ... ци М. Константкевичъ ... спѣвавъ пiяцку пѣсню, ... рактеризувавши себе ... повѣдно та представл... два образы зъ живыхъ осо... 1) Образъ якъ бѣдй д... ждуть рôздвяныхъ подар... ковъ, а 2) якъ ангелъ п... ходить до нихъ зъ кити... цвѣтôвъ. Не було маб... нѣкого зъ гостей, щобы... вышшовъ вдоволеный зъ... черковои салѣ.

— **Воздушный** торпе... вець для забиваня лю... въ часѣ вôйны, вынайш... майоръ Уиде зô шведс... арміи.

— **Два** тягаровй пот... (трены) здыбали ся и у... рили о себе недалеко N... way, Me. Оденъ зъ т... потяговъ перевозивъ ... жество пороху и динам... въ наслѣдокъ чого пове... ексилюзія по удареню ... розôрвала вагоны на дрô... куснѣ. Зъ людей згин... чотыри особы, а кôлька ... тяжко покалѣченыхъ.

— **Угорскій** міністр... скарбу зробивъ то, до ч... не вôдважививъ ся доси ... якій міністеръ въ конс... туційной державѣ. Вôнъ ... казавъ примусово стяга... зъ хлопôвъ податки ... Рôздва ажь до нового р... И немае тамъ ширити ... незадоволене, бунты и ... мадна еміґрація?

— **1000** своихъ уч... лѣвъ намѣряе выслати п... вительство Спол. Держ... на Филипины.

Россійскій царь давъ ... городы 100 тысячь дол... ґенераламъ, що здобули ... Манджурію въ Азіи. Де... то давати дары зъ кни... котру наповнюе пухн... зъ голоду хлопъ.

— **Въ** Нѣмеччинѣ, ... княжествѣ Гессен-Пасав... ло мѣста Лінбурґъ, да... чути 22. сѣчня трясене ... лѣ.

— **До** австрійскои ... державнои выбрано ... иншими и 12 соціалістô...

— **Трясене** земл... ся чути дня 10. с. м. ... гдекотрыхъ австрійс... краяхъ и въ Италіи.

— **Противъ** жидо... бунты выбухли дня 2... м. въ ческôмъ мѣстѣ ... навъ (Австрія). Спалено ... довску божницю и дв... брики прядѣльнѣ, кот... властителями були ж... черезъ що до 4000 ... зôстало позбавленыхъ ... цѣ. Въ бôйцѣ згинул... жидôвъ, а шкоды народ... на міліонъ коронъ.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
he Little Russian Weekly,
ıblished every Thursday
y the Svoboda Publ. Co.,
.2 Jones Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished
ı application.

Entered at Olyphant, Pa.
ost Office as Second Class
atter.

„Свобода“

асопись для руского на-
рода въ Америцѣ и орґанъ
„Р. Н. Союза“, выходить
до тыждня въ Четверъ и
коштуе:

ъ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
„ „ „ чверть року	50
„ „ „ оденъ мѣсяць	18
До старого краю на рôкъ	$2.00

Оплачувати газету треба всегда зъ ..ры (напередъ).

Адресъ:

„SVOBODA“
2 Jones Str. — OLYPHANT, Pa.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пошлѣть намъ, бо безъ того мы не одни грошей достати.

Безъименныхъ дописей не принимемо.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожъ свôй старый адресъ.

Увага.

Хотячи̑ приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касiера:

Alex Shlanta,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack. Co.

И увѣдомлять секретаря пôдъ адресою:

D. D. Pyrcz,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Хто бы бувъ покривдженый вôдъ котрого зъ урядниковъ »Союза«, нехай пише до предсѣдателя:
REV. A. BONCHEVSKY, 10 May str.
Ansonia, Conn.

Въ справѣ зъѣзду.

Послѣдными часами не мало писали польскі̑ и литовскі̑ ґазети про маючій вôдбути зъѣздъ Русиновъ, Литовцѣвъ и Поляковъ въ Питсбурґу. Зъ нашихъ часописей лишь одна »Свобода« обговорювала сю справу, други̑ мовчали. Остаточно дôйшло до сего, що зъѣздъ мавъ вôдбути ся 5. февруара въ Питсбурґу. Урядъ »Związku« выдавъ бувъ вôдозву, щобы представителѣ орґанізацій, часописей и т. п. та взагалѣ люде, що мають бути на зъѣздѣ повѣдомили про се. п. Т. Гелинского (102 W. Division Str., Chicago, Ill.), ихъ секретаря. Плянъ сей послѣдными часами змѣнено о столько, що **зъѣздъ вôдбуде ся въ Питсбурґу не 5-го, але 12-го февруара**, то длятого, щобы дати змогу бôльше орґанізаціямъ выслати туда своихъ делеґатôвъ. Мы не маемо нѣчого противъ высылки делеґатôвъ орґанізаціями, однакъ уважаемо се за формальность, котра конець кôнцемъ потягае за собою досыть много трудностей, а дае небогато корыстей, особливо въ справѣ такôй якъ ся, о котрôй бесѣдуемо.

На нашôмъ вѣчу въ Jersey City, N. J. ураджено, що кождый Русинъ, явившій ся на тôмъ зъѣздѣ мае уважати ся представителемъ руского народу, мимо сего однакъ не зашкодить, если и рускі̑ орґанізаціи якъ »Союзъ«, »Р. Н. Дôмъ Еміґраційный« и други̑ вышлють туда своихъ делеґатôвъ та повѣдомлять про се вже теперь п. Гелинского на повыщу адресу. Те саме повинні̑ зробити всѣ други̑ Русины, котрі̑ мають намѣръ бути на зъѣздѣ.

Мусимо зауважати, що дивно намъ выглядае, що деякі̑ часописи говорять лишь о спôлцѣ народностей, що входили въ складъ колишнои рѣчи посполитои польскои выключаючи въ сей способъ Словаковъ, Чеховъ, Финôвъ и другихъ. Таке понимане справы, здае ся намъ, е за вузке и не вôдповѣдаюче первѣстнôй гадцѣ злуки всѣхъ недержавныхъ народностей живучихъ въ територіи нынѣшнои Нѣмеччины, Австріи и Росіи. Робляче тую увагу не пôдозрѣваемо однакъ нѣкого о що небудь, та сподѣемось що справа на зъѣздѣ пôдчасъ устнои дискусіи лѣпше розъяснить ся и поладнаесь. Мы зô свои стороны стоимо за тымъ, щобы на зъѣздъ були допущені̑ такожъ представителѣ другихъ недержавныхъ народностей, хотяй бы они и не входили въ складъ давнои Польщѣ, если лишь заявлять свою охоту взяти въ нѣмъ участь, та щобъ участники зъѣзду мали передовсѣмъ на гадцѣ не колись истновавшіи державы (польску, литевску, руску чи други̑), а теперь живучі̑ народы.

Рôвно жь сподѣемось, що всѣлякого рода промовы, вечерки и т. п. займуть якъ найменше дорогого часу.

Литовцѣ а Русины.

Литовцѣвъ або — якъ деякі̑ звуть — Литвиновъ есть надъ три міліоны. Они мешкають въ Росіи и Прусахъ въ Нѣмеччинѣ, а около чверть міліона мешкае въ Сполуч. Державахъ Америки. А що рядъ россійскі̑ переслѣдуе Литовцѣвъ и всякі̑ ознаки народного житя стараесь здавити всѣми можливими заходами, то всьо житє народне Литовцѣвъ перенеслось до Прусъ и Америки. Се сталось за часôвъ ґувернованя ґенерала Муравева, прозваного задля своеи дикои строгости „Вѣшателемъ“, котрый заборонивъ друковати по литовски латиньскими черенками.*) А сей заказъ такъ остро заховувано, що навѣть вылапували молитвословы, друкованȋ латиньскими черенками за границею, и нищили; людей невинныхъ карано; литовскі̑ патріоты мусѣли втѣкати зъ власнои вôтчины за границю. Але нема нічь злого, щобъ на добре не вийшло, а правда и живе слово не дадуть ся заковати въ кайданы! Тымъ то и рухъ Литовцѣвъ поза границями вôтчины набравъ бôльше силы.

*) Литовцѣ уживали давнѣйше черенокъ готицкихъ, и россійскі̑ рядъ хотѣвъ ввести славяньскі̑ и поволи вынародовляти Литовцѣвъ.

Въ Прусахъ и Америцѣ друкують ся книжки та часописи (деякі̑ друковались въ Швайцаріи або въ Анґліи) и бôльша половина зъ нихъ йде на Литву — розумѣе ся — дорогами тайными. Рухъ и просвѣта крѣпшае. А коли минувшого року заходомъ америк. литовскихъ патріотôвъ спроможено ся заступити Литовцѣвъ на всесвѣтнôй выставѣ парижскôй, то про нихъ и ихъ поступъ заговорили всѣ часописи и справоздавцѣ выставы. Особливо дуже прихильно выражають ся о тôмъ часописи народôвъ покривдженыхъ, недержавныхъ и такі̑, що стоять за справедливостію. И въ нашихъ ґазетахъ була про се згадка и въ нашôй „Свободѣ“, але незавадить сказати про те пару слôвъ бôльше, бо неодно може бути добрымъ примѣромъ и для Русиновъ, якъ треба дбати и працювати для свого народу.

Народный рухъ Литовцѣвъ почавъ ся въ початкахъ 60-тыхъ рокôвъ т. е. тому 40 лѣтъ несповна, по знесеню крѣпацтва въ Росіи. Тогды зачали появлятись и литовскі̑ книги, розумѣе ся переважно змѣсту духовного. А що вскорѣ рядъ россійскі̑ и те взборонивъ, то стали друковати за границею и спроваджувати до Литвы тайно.

За той часъ выдали они 877 примѣрниковъ рôжныхъ книгъ, періодичныхъ выдань и брошуръ, за що прійшлось заплатити Литовцямъ такъ дорого, якъ може жадному народови на свѣтѣ за свою просвѣту. Ось примѣромъ за часъ вôдъ 1862. до 1897. р. спроваджено до Литвы зъ заграницѣ около 4 міліоны примѣрниковъ книжокъ и выдань тайно, за що заплачено надъ 4 міліоны рублѣвъ, розумѣе ся, не враховуючи: рôжныхъ каръ, арештôвъ, ссылки на Сибиръ и инщихъ »свободолюбныхъ« заходôвъ россійского ряду, котрый половину тыхъ книжокъ выпаливъ и знищивъ*).

За часъ вôдъ 1864. до 1900 р. выдали Литовцѣ въ Прусахъ 578 рôжныхъ книгъ и брошуръ; часописей выходило 18, зъ котрыхъ днесь выходить 5 и они становлять 47 рôчниковъ. Въ Америцѣ зачали друковати зъ рокомъ 1880. и за той часъ вийшло 173 книжокъ, а ґазетъ выходило 28, зъ котрыхъ выходить днесь 13, а всѣ они становлять 74 рôчниковъ. Значить ся, цѣле новѣйше письменство Литовцѣвъ складае ся зъ 751 книгъ та книжокъ и 126 рôчниковъ ґазетъ. А що се коштувало кровавого поту, житя и грошей!?

Коли тôлько возьмемо на увагу се, що зробили амер. Литовцѣ и порôвнаемо зъ тымъ, що зробило таке саме число америк. Русиновъ, то побачимо, що намъ треба вчитись вôдъ Литовцѣвъ, якъ працювати для народу. Литовцѣ выдали въ Америцѣ вôдъ 1880 р. 243 книгъ вже разомъ зъ рôчниками ґазетъ, а Русины заледво около 50 примѣрниковъ. А що зробило таке саме число Русиновъ на Угорщинѣ? Ледва чи выровнае америк. Русинамъ! За Галичину и Украину не згадую, бо въ Галичинѣ и Буковинѣ народне житє Русиновъ поступае скорымъ крокомъ впередъ, есть примѣромъ для другихъ, впрочѣмъ тамъ живе надъ 3 міліоны Русиновъ и мають яку таку хоть латану волю політичну. А на Украинѣ въ Росіи, де живе до 25 міліоновъ Русиновъ, всьо закованє рядомъ, якъ и у россійскихъ Литовцѣвъ

*) Зри допись „Изъ Литвы“ въ россійской лондоньскôй часописи „Наканунѣ“ ч. 24 зъ 1900 р.

Увзглядививши нашу численьность, то и въ насъ повинно бути не одно инакше.

Литовцѣ народъ наскрôзь хлопскі̑й и своимъ положенємъ та історією дуже посвояченый зъ Русинами. Литовцѣ и Русины мали колись вспôльну свою литовско-руску державу, що вспôльно досталась пôдъ панованє Польщи, котра Литовцѣвъ и Русиновъ закрѣпостила. Пôсля упадку польскои державы, Литовцѣвъ розшматували Росія и Прусы на двѣ части, а Русиновъ Росія и Австрія (остатна въ додатку покраяла Русиновъ ще границями краѣвъ на 3 части). Россійскі̑ рядъ зарôвно гнете, переслѣдуе, куе, высылае въ Сибиръ и т. д. Русиновъ и Литовцѣвъ.

Вôдъ часу запанованя чужихъ надъ нами обома, мы про себе забули и не мали зъ собою лучности. Але лихою долею кинені̑ за море, въ Америку, мы знову спôткали ся. У насъ и у Литовцѣвъ ті̑ самі̑ болѣ и муки! То-жь вспôльно въ многихъ справахъ можемо працювати. Праця америк. Литовцѣвъ патріотôвъ для свого народу, може бути примѣромъ для америк. Русиновъ: У нихъ нема анѣ „унґарско-прускихъ“ анѣ „цареславно русскихъ“ Литовцѣвъ, якъ у Русиновъ. У нихъ або Литовець або вонъ за дверѣ! А Русинъ гадае, що якъ бы вôдъ разу позбувъ ся своеи широкои хитро-пôдлои натуры, то переставъ бы бути Русиномъ.

А. Левковъ.

From a recent photo.
THOMAS A. EDISON.
звѣстный зъ своеи помысловости, выпайшовъ послѣдними часами спосôбъ, въ якій буде можна мати девять разы бôльшій пожитокъ зô спаленя угля якъ доси, а то черезъ заховане енерґіи, котра при нынѣшнôмъ способѣ уживаня угля, затрачуе ся въ видѣ дыму и ґазôвъ.

Пановане мира.

Викторія — анґлійска королева — вже не жіє. Умерла 22. сѣчня о год. 6 и 55 мин. по полудни (нюйорскі̑й часъ год. 1 и 45 мин.) Плачь и жаль та жал ба величезні̑. Оплакують всѣ, навѣть нѣмецкі̑й цѣсарь, а небôжка — та ославлена двигателька мира, якъ сказала остатне слово всѣмъ „good-bye“, не встае анѣ не рушаесь. Вмерла въ 82 роцѣ житя середъ напруженя въ роботѣ, бо мусѣла пôдписувати рôчно около 50.000 документовъ.

Уродила ся р. 1819 въ Лондонѣ въ палатѣ Kensington; еѣ мати була Нѣмка. Викторія була цѣле житє зарозумѣлою нѣмкою, говорила по бôльшôй части по нѣмецки, до дѣтей выключно по нѣмецки, а по анґлійски зъ нѣмецкимъ акцентомъ. Стала королевою Великоѣ Британіи и Ирляндіи р. 1838, а вийшла за мужъ р. 1840 такожь за стрункого и ясноволосого нѣмецкого князя Саксен-Кобурґ-Ґота. Мала 9 дѣтей, 4 сыновъ и 5 доньокъ. По смерти свого мужа, що вмеръ р. 1861, сторонила вôдъ всякого товариства, выняивши свого льокая Джаня Бравна, котрому по смерти поставила красный памятникъ. Въ своимъ житю перебула кôлька немудрыхъ атентатôвъ на свое житє, а р. 1897 вôдсвяткувала 60-лѣтный ювилей вступленя на тронъ. Побирала рôчно $2,500,000 платнѣ, зъ котрои богато ощадила для свого марнотравного престоло-наслѣдника.

Такъ бôльше нѣчимъ не вславилась въ своимъ житю, анѣ здôбностю анѣ змысломъ політичнымъ. А вмерла, якъ звычайно вмирають люде.

Историки — правда — звуть 63 лѣтный часъ еи пованя »панованемъ спокою«, але се неправда. За сей часъ она провадила 25 вôйнъ, які̑ коштували Анґлію 1895 міліоновъ долярôвъ, а въ котрыхъ згинуло надъ 133 тысячь жовнѣрôвъ. Кôлько згинуло неприятеля та скôлько черезъ те потекло слезъ вдôвъ и сиротъ, про те историки не згадують. Еи пованє се »пованє спокою«, хоть всѣ ті̑ 25 вôйны тревали разомъ 37 лѣтъ. Послѣдна вôйна се друга вôйна зъ Бурами въ полудневôй Африцѣ, котра пережила королеву и тревае днесь. Она вже коштуе Анґлію 12 тысячь убитыхъ жовнѣрôвъ и около 500 міліоновъ долярôвъ, бо й ті̑ бурскі̑ хлопы хочуть жити на воли въ Божôмъ свѣтѣ. Про все згадують историки, тôлько чомусь мовчать про те: що высше 4 міліоны Айришôвъ мусѣли втѣкати до Америки, що по улицяхъ масакровано робôтниковъ, що индійскихъ патріотôвъ привязувано до каноновъ и розстрѣлювано и т. д. Се длятого вѣдай не згадують, що и небôжка, сказавши „good bye“, про се не згадала. Якъ рôвно-жь не згадала про ті̑ тысячѣ погибшихъ въ 25 вôйнахъ своихъ Анґлійцѣвъ. Одні̑ смутять ся и проливають сльозы, инші̑ жертвують власне житє, инші̑ оказують мало спôвчутя, тôлько оставші̑ анґлійскі̑ вояки середъ бурскихъ хлопôвъ самі̑ себе пытають: хто имъ теперь пришле чиколядки на Christmas.

Престоло-наслѣдникомъ Викторіи есть еи сынъ, Едвардъ VII., король Анґліи и цѣсарь Индій. Вôнъ мае днесь 60 лѣтъ и мае вже дорослі̑ внуки. Знаный зъ того, що любить конѣ, псы, карты, вино и часомъ молодицѣ. Про се вже й историки натякують. Веселый собѣ чоловяга, тôлько що бѣдачиско такъ довго мусѣвъ чекати на той королѣвскі̑й тронъ. Вôнъ звидѣвъ велику часть свѣта и тому кôлька лѣтъ бувъ въ Америцѣ и въ Ню Йорку въ 5th Ave. Hotel, де оденъ Айришь вже закотивъ рукавы, щобъ вôдвдячитись за королѣвскі̑ ласки для его зеленои вôтчины. Та завчасу горячого Айриша запакували до дѣры и укарали карою $5.00, а Едзьо уйшовъ зъ цѣлыми костями.

Вѣчная память небôженцѣ и еи пованю «спокою«, а Едвардови VII. веселого житя и повныхъ кишень грошей, ощадженыхъ дорогою мамою!

або.

Дописи.

Зъ Winnipeg, Man., Canada.

Вôдъ кôлькохъ лѣтъ вже наѣхало подостаткомъ нашихъ людей до Канады, нема однакъ добра мѣжь ними. Найгôрше выходять ті̑, котрі̑ живуть по мѣстахъ, бо бôльша ихъ частина псуе ся и деморалізуе. Причина сего лежить въ тôмъ, що они суть глухі̑ и слѣпі̑ на добрі̑ прикметы канадійскои суспôльности, але все зле, неморальне и проводяче кождого на лихі̑ дороги, присвоюють собѣ дуже скоро. Найбôльшому зôпсутю пôдлягае ту молодѣжь, ті̑ самі̑ дѣточки, черезъ котрыхъ не одні̑ родичѣ кидали рôдный край и пускали ся на старôсть за далеке море, щобъ пошукати для нихъ кращу долю. Й дочекали ся нынѣ потѣхи... Ихъ дѣточки спаношили ся, пôйшли мановцями, а опôсля згордѣли и вôдвернули ся вôдъ родичѣвъ. Забули небожата старокраеву нужду и горе, забули въ якôмъ станѣ приѣхали. Подамъ примѣръ, котрого я самъ бувъ свѣдкомъ:

Передъ кôлькома роками приѣхавъ ту зъ Галичины оденъ мѣщанинъ городеньскі̑й зô старшою дочкою, а въ рôкъ по тôмъ спровадивъ другу дочку и жѣнку зъ двома маленькими дѣтьми. Жаль було дивитись (бо я тогды тамъ бувъ) якъ ті̑ людоньковє затягнули ся до иміґраційного дому: збѣджені̑, чорні̑, нагі̑, темні̑ и нещасливі̑. Та рôдна земленька мусѣла для нихъ мачухою бути, погадавъ я собѣ и зôтхнувъ. Нынѣ однакъ все змѣнило ся.

Отець и мати выпровадили ся на фарму и бѣдують тамъ ще гôрше якъ въ старôмъ краю, а дочки лишившись въ мѣстѣ такъ спаношили ся, що безъ бука и не приступай... Родичами погорджують, встыдають ся и обоятно глядять на ихъ нужду.

Прійде старый тато до однои зъ нихъ и просить кôлька центôвъ на цукоръ або сôль а донечка вôдзываесь: „Не маю, бо мушу за фотоґрафію заплатити 5 долярôвъ.“ Иде пригнобленый до другои, а та шипить до него неначе гадина: „Не дамъ, бо вы заразъ купите за ті̑ грошѣ тютюну. Курѣть трѣски и кору! Впрочѣмъ було не йти на фарму, треба собѣ заробити — а я потребую капелюха, рукавичокъ, ковнѣра, лижвôвъ и черевиковъ. Забирайте ся!“ И старый вôдходить зъ нѣчимъ, плачучи, що дочекавъ ся такои помочи.

Окрôмъ того, молоді̑ хлопцѣ пропивають часто все що зароблять, дѣвчата волочать ся по ночахъ, провадять ся неморально, до церкви не ходять и певно неодно вже молитву забуло. А яке все горде, яке зарозумѣле! Гадае, що наколи вбере ся по паньски, то вже страхъ велика особа. Тымъ часомъ въ головѣ пусто, а розумы короткі̑...

М. Рошко.

Зъ Balfour, N. Dakota.

Доношу вамъ панове патріоты и доброжелателѣ рускому народу, що въ насъ дуже кепско по случаю неурожаю, хоч тутешна земля дуже удобна пôдъ огородовину и для всякого збôжа. Въ позапрошлыхъ рокахъ були гарні̑ урожаѣ, оденъ ейкеръ выдававъ понадъ 25 бушлѣвъ льну, а сего року сей самъ ейкеръ ыдавъ за ледво 2—3 бушлѣ. Лиха такого наробило бездождє. Проте наші̑ братя бѣдують, нема чимъ жити. На 75 родинъ, котрі̑ ту поселились, знайде ся може якихъ 10, що будуть мати чимъ перезимуватись. Прочі̑ раді̑ бы поживитись окрухами падающими зо стола богачôвъ, але й того не могуть получити. Всякій вôдвертае очи вôдъ голодующого народа и поратунку нема нѣзвôдки. Въ кождого було троха гроша, то вытратилось на дорогу. Часть одна розôйшла ся въ цареславныхъ контрахъ,*) друга на пароходахъ а остальна на желѣзничу компанію зъ Ню Йорку до Нортъ Дакоты. Тамъ въ другои компаніи треба було взяти рôльничі̑ начиня, за котрі̑ она дере немилосердно проценть, бо 12 центôвъ зъ доляра. Хто и мавъ пару бушлѣвъ льну, то компанія выдушила зъ него за проценты. Нашь чоловѣкъ успѣвъ лишь пристарати пару мѣшковъ муки, котру американець бере для свиней. Нынѣ однакъ вже и того нема за що купити.

Гдекотрі̑ зъ тутешныхъ поселенцѣвъ старали ся просити повѣтъ (county) о помôчь, але що зъ того? Заѣхавъ вправдѣ повѣтовый комісіонеръ, та бувъ пяный якъ нôчь, розмовити ся по нашому не умѣвъ, зобачивъ въ одного бычка (за котрого що тôлько процентъ бувъ заплаченый) мѣшокъ муки зъ зеленого льну и сказавши, що ту мають ще що ѣсти, вôдъѣхавъ до другого. Въ сего зобачивъ два мѣшки половы и кôлька чорнои муки, въ третого 5 мѣшковъ брошна, зъ котрыхъ 4 треба було продати па податокъ, и вже бôльше не ходивъ нѣгде. Въ однôй хатѣ выпивъ на закôнчене фляшку »виски«, що носивъ еи въ кишени и повернувъ вдоволеный до дому. Подавъ вôдтакъ въ ґазеты, що Русины мають зъ чого жити и жаднои помочи не потребують... Въ дѣйсности однакъ е ту такихъ богато, що лишь разъ у день ѣдять и то самѣсенькі̑й хлѣбъ.

Т. Е. Мартинъ.

*) Въ Росіи, звôдки прійшли сі̑ люде.

Кумъ Грицъ и Василь.

Грицъ: — Якъ ся маете куме Василю!? Що вамъ снило ся сеи ночи?

Василь: — Снивъ ме нѣ такі̑й сонъ, що всегда вѣщуе якусь новину. Тымъ сномъ есть бі̑йка — и нынѣ справдѣ прибила ся...

Гр.: — Певно якась дурниця...

Вас.: — Та где дурниця! Листъ вôдъ канадійскихъ свояковъ.

Гр.: — Въ сны нѣколи не належить вѣрити, бо они повстають зъ дѣланя сплячого мозґу и уявы. Розумні̑ люде вже давно перестали звертати на нихъ увагу, а всякі̑ сонники и вѣщованя зô сновъ кинули въ кутъ... Але менше зъ тымъ; скажѣть, що вамъ доброго пишуть зъ Канады?

Вас.: — Запрошують мене до себе, радять взяти фарму и жити разомъ зъ ними. Кажуть, що безъ сусѣдовъ и родины скучно имъ тамъ живе ся.

Гр.: — Може бути. А въ котрой провінціи поселились?

Вас.: — Въ Манітобѣ.

Гр.: — То зъ Богомъ Парасю — можете и заразъ ѣхати .. (Спѣвае):

Усѣ ґазды, що бажають
Знайти клопотъ и хоробу —
Най довгенько не думають..
Лишь най ѣдуть въ Манітобу...
Тамъ чудесно можна жити
Якъ дурный червакъ у хрѣнѣ:
Корчѣ грызти, воду пити
И блощицѣ пасти въ сѣнѣ...
Якъ ще добрй уха посишь,
Твой посъ не бувъ у роботѣ —
Тамъ ихъ скоро вôдморозишь
И погубишь по болотѣ.
Анґлійцѣ тя муть душити,
Комаръ жерти мовь худобу,
Компаніи кровцю пити.
Шуруй куме въ Манітобу!...

Вас.: — О, о, вже знова щось выгадали, спѣваюте якъ зъ горячки. Вы тамъ були, видѣли и знаєте?

Гр.: — А где я не бувъ? Мене всюды лихо носило. Пôвъ свѣта зъѣздивъ, ажь на конець здыбавъ ся зъ вами.

Вас.: — И кажете, що цѣла Канада до нѣчого.

Гр.: — Я не говорю за цѣлу Канаду, лишь за Манітобу. Канада є величезный край, сягає вôдъ моря до моря и мѣстить въ собѣ лихо и добро. Бѣда лишь що нашь Русинъ пôзный Иванъ, добра нѣколи не годенъ здогонати, бо всюда запôзно приходить. Такъ само має ся и ту. Крайнѣ околицѣ, лѣпшу землю позабирали старшй поселенцѣ, якъ Французы, Анґлійцѣ, Шведы, Нѣмцѣ, Ирляндцѣ и пр., а Русинъ прійшовъ найпôзнѣйше зô всѣхъ и найгôрша пайка ему достала ся. Въ додатку вôнъ найменше культурный, темный, безрадный, проте выпыхають его на найгôршй мѣсця. Часто-густо терпить непаче жидôвскій гаманъ, а менѣ неразъ ставали сльозы въ очахъ, дивлячись на его недолю.

Вас.: — То кажете, що нашимъ людямъ тамъ зле?

Гр.: — Такъ, тамъ добре лишь тому, хто має досыть грошей, або бувъ въ Спол. Державахъ и знає анґлійску мову.

Вас.: — А якъ довго вы були въ Канадѣ?

Гр.: — Цѣлый рокъ.

Вас.: — То добре, бо до мене пишуть зъ краю и пытають ся о тôмъ краю, а я не знаю, що имъ вôдповѣсти. Мусите на другій разъ описати менѣ цѣлу Канаду

Подслухавъ Чалый.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА."

Въ мѣсяцю децембрѣ м року приступили до „Р. Н. Союза" слѣдуючи новй члены:

Passaic, N. J.

	Число въ гол. книзѣ:
Кузмичь Антонъ	134
Мохнацкій Порфиръ	134
Тимчишинъ Микола	136
Носаль Тимко	137
Кузмякъ Юстинъ	136
Хованецъ Теодоръ	138
Здзеба Кузьма	140
Ящишакъ Адамъ	140
Тирпакъ Андрѣй	146
Телѣщакъ Стефанъ	182
Кузьмякъ Флавіянъ	548
Меланичь Теодоръ	1476

St. Clair, Pa.

Романко Илько	

Troy, N. Y.

Рончковскій Павло	2034
Косаръ Данько	2081
Филякъ Грицъ	2082
Стриженъ Семанъ	2082

Whitney, Pa.

Дзюричко Осифъ	2083

Sayre, Pa.

Кечерій Юрко	1213
Костикъ Илько	1218

Northampton, Pa.

Кицакъ Лешко	2084
Драбикъ Юрко	2085
Плакса Осифъ	2085
Сухяна Митро	2086
Маликъ Максимъ	2086
Гуртакъ Андрѣй	2087
Хрѣнъ Микола	2087
Дубовецкій Иванъ	2088
Кренцелякъ Андрѣй	2089
Ксенякъ Стефанъ	2090
Левицкій Гнатъ	2090
Кузинаръ Войтѣхъ	2091
Стеранка Микола	2091
Лукачь Антоній	2092
Дравущакъ Василь	2092
Мищисинъ Денисъ	2093
Качмарикъ Стефанъ	2093
Тхорикъ Андрѣй	2094
Крупа Петро	2094
Васко Лука	2095
Лешко Георгій	2095
Цвайнига Осифъ	2096
Лукачовскій Михаилъ	2096
Бубаничь Георгій	2097
Вархоль Михаилъ	2097
Онущакъ Марія	1860

(Дальше буде).

Д. Пирчь,
секретарь

Квитъ

на $300.00, словомъ тристо долярôвъ, котрй я одержала зъ касы »Р. Н. Союза« яко посмертну запомогу по моимъ мужу бл. п. Петрѣ Баволякъ. За се складаю урядникамъ »Союза« сердечну подяку.

Pittsburg, Pa. 1. септ. 1900.

Анна Баволякъ.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Гнатъ Баволякъ,
Алекс. Федорчакъ,
Вас. Тылявскій.

ПОСМЕРТНИ ВѢСТИ.

Стефанъ Борецкій, родомъ зъ Сули, унґв. ст. Угорщина, членъ бр. св. О. Николая въ Питсбурґъ, Па. и чл. »Р. Н. Союза« ч. гол. кн. 821, умеръ дня 12. децембра, 1900.

Врабель Андрѣй, родомъ зъ Ренашъ, спишк. ст., Угорщина, чл. бр. св. О. Николая въ Питсбурґъ, и чл. »Р. Н. Союза«, ч. гол. кн. 496, умеръ дня 7. януара, 1901.

Иванъ Ябчикъ, родомъ зъ Ропы, горлицкого пов. въ Галичинѣ, членъ бр. св. Арх. Михаила въ Irwin, Pa. и чл. »Р. Н. Союза« ч. гол. кн. 2023 зôставъ забитый въ майнахъ дня 9 го януара, 1901.

Вѣчная имъ память!

— **Бориславски** копальнѣ нафты и воску земного (Галичина) суть теперь свѣдками небувалого ще тамъ страйку. Вызыскъ и гнетъ, котрыми вôдъ кôлькадесять лѣтъ послугують ся тамошнй промысловцѣ принукавъ галицкого робôтника до »бунту« (якъ тамъ называють страйкъ польскй панки) хоть и якъ вôнъ спокôйный тай терпеливый. Загаломъ число страйкуючихъ выносить 700 людей.

— **Конвенція** майнерôвъ въ Индіянополисъ, Инд. не скôнчить ся ажь гдесь коло першого февруара, а може и пôзнѣйше. Делеґатôвъ на конвенции есть около 1300, котрй представляють 300.000 орґанізованыхъ робôтникôвъ, що працюють при добуваню угля зъ землѣ. Конвенція розпочалась въ понедѣлокъ, 21-го с. м. пôдъ предсѣдательствомъ J. Mitchell-a. За минувшій рôкъ орґанізація (U. M. W.) сполученыхъ углекопôвъ мала $373.323.42 доходу а $245.511.00 розходу. Дня 1. януара оставало въ касѣ $128.807.33. Предсѣдателемъ орґанізации зôставъ назадъ J. Mitchell, мѣстопредсѣдателемъ T. L. Lewis, а секретаремъ финансовымъ W. B. Wilson. Число членôвъ за минувшій рôкъ подвоилось, а розходы зменчились на половину.

— **Mr. Philbin,** членъ пенсилвенійскои палаты представителѣвъ внѣсъ запытане въ Гарисбурґу скôлько есть компаній, котрй не выплачують що два тыжднѣ робôтникамъ.

Проґрама

театрального представленя и балю, котрй устроює товариство им. Ив. Наумовича въ Ню Йорку въ суботу 2-го февруара, 1901 р. въ театральной гали »Народнои Ческои Будовы«, на 73-ôй улици N° 321—325 мѣжь 1 ою и 2-ою евнею, въ слѣдуючôмъ порядку: »КАПРАЛЬ ТИМКО«, або що насъ губитъ? (Мельодрама въ 5-хъ актахъ).

ОСОБЫ:

Тапасъ Нагôрный	Ст. Бурдіянъ
Гафія его жена	М. Ядловска
Оля ихъ дочка	Кат. Іеричь
Тимко капраль	Гр. Інжа
Василь воякъ	Я. Кода
Вôйтъ	П. Зятикъ
Присяжный	Т. Ґаль
Писарь громадскій / Бальтазаръ Скорицкій	Мих. Муринъ
Микита Джусъ, (селяне)	П. Павлякъ
Панько Корбѣвъ (селяне)	П. Стафурскій
Гершко арендарь	В. Гладикъ
Михась	Н. Ш-та

Дѣвчата: Анаст. Шлянта, Йоася Гудакъ, Теод. Павчикъ, Марія Русинъ.
Парубки: М. Павлякъ, Я. Жиличь, Стеф. Глядикъ, Петро Тиханичь.
Селяне: Ив. Парилякъ, А. Иваникъ и др. Молодѣжь сѣльска, дѣвчата и хлопцѣ.

По скôнченю кождого акту буде спѣвати Джерзиситскій мѣшаный хоръ, пôдъ проводомъ учителя Г. Зволиньского.

Каса отворено о 7-ôй год. вечеромъ.

Початокъ представленя точно о г. 9-ôй.

Вступъ вôдъ особы: I. мѣсце 50, II. 35, III. 25 цнт. (Вступъ для дѣтей вôльный).

По представленю б а л ь, при добрѣй музыцѣ.

На тое представлене запрошуемо всѣхъ ню-йоркскихъ и доокрестныхъ Русинôвъ и Русинокъ и надѣемо ся, що якъ попередно, такъ и теперь, всѣ Русины возьмуть участь въ высше згаданôмъ представленю. Тымъ покажемо другимъ, що и мы не остатнй, що и въ насъ є сила, є любовь до всего що руске, що мы тутѣ на вôльнôй земли не тôй темный Иванъ, котрымъ въ краю паршивй жидки и недобитки польскои шляхты послугують ся при всякихъ пôдлыхъ справахъ.

Мы зъ своеи стороны доложимо всѣхъ старань, щобы Вп. публику задоволити якъ и на попередныхъ представленяхъ. Красно було бы, сли бы гй братства (такъ дѣвочй якъ и мужескй), котрй зволять взяти участь въ цѣлôй нашôй забавѣ явили ся въ парадѣ зъ вôдзнаками, бо се зацѣкавило бы неодного.

В. Гладикъ.

— **О. Т. И. Рѣпецкій,** директоръ товариства для выбору церковныхъ ризъ (Ризниця) въ Самборѣ, умеръ 14. с. м. Похоронъ вôдбувъ ся 16-го.

— **Славный** италійскій композиторъ Giuseppe Verdi умеръ въ понедѣлокъ въ Медіоланѣ. Операми: Rigoletto, Trovatore и Traviata зробивъ собѣ славу, але кромѣ нихъ зложивъ много инишихъ.

— **Двайцять** реставрацій отворено въ Chicago, въ котрыхъ кожда рѣчь коштує лишь одного цента. Достати тамъ можна каву зъ цукромъ и сментакою, хлѣбъ и молоко, кашу вôвсяну зъ молокомъ, зупу, свинину зъ бобомъ. Въ однôй зъ тыхъ реставрацій 1200 людей поживилось одного лишь дня.

— **Дня** 13. сѣчня с. р. вôдбувъ ся рôчный мітинґъ братства св. АА. Петра и Павла въ Syracuse, N. Y., на котрôмъ выбрано новый урядъ, въ котрый ввôйшли: Ляхъ Василь, предсѣдатель; Кудликъ Анг., заст. пред.; Курила Ос., касіеръ; Варянъ Анд., секретарь брат. и „Союза"; надзиратель хорыхъ Дим. Костикъ; контрольна комісія: Фил. Кудлѣкъ и Фецко Глива.

— **Звѣрску** рѣзню выправила жандармерія мѣжь страйкуючими майнерами въ Альґебірґъ на Угорщинѣ; 40 зъ нихъ тяжко покалѣчила а 7 забила на смерть.

Баль войсковои банды Bopp-а вôдбудесь въ суботу дня 9-го февруара 1901 въ п. Ант. Глиньского гали. Тикетъ 25 цнт.

Панько Русинъ колектує на бѣдну руску церковь въ Чистогорбѣ, пов. сяноцкого, въ Галичинѣ. Має потверджене вôдъ комітету церковного, священника, уряду громадского и др. властей.

— **Аґентами „Свободы"** зъ правомъ колектованя грошей суть:

Стефанъ Калакука, Jersey City, N. J.
Иванъ Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Василь Тылявскій, S. S. Pittsburg, Pa.
Алексій Шаршонъ, Shamokin, Pa.
Петро Г. Рончковскій, Troy, N. Y.
Александеръ Патронь, St. Louis, Mo.
Г. Дзюбиньскій, Plymouth, Pa.
Левъ Монѣта, Lansford, Pa.
Иванъ Котанчикъ, Welter, Pa.
Костъ Поступакъ, McAdoo, Pa.
Дим. Ванько, Ansonia, Conn.
Василь Рудко, Winnipeg, Man., Canada
Иванъ Сабатъ, Yonkers, N. Y.
Костьо Дубянскій, Simpson, Pa.
М. Ґовда, Edmonton, Alberta, Canada.
Иванъ Дрогомирецкій, Pleasant Home Man., Canada.
Иванъ Фаринякъ, Trauger, Pa.
Иванъ Преґонъ, Lodi, N. J.
Андрѣй Вилацкій, Scranton, Pa.
Дан. Кидонь, Passaic, N. J.
Андрѣй Павликъ, Mt. Carmel, Pa.
Гр. Пасварикъ, Stuartburn, Man. Canada
А. Онущакъ, Shenandoah, Pa.
Сергій Кисѣльовскій, Olyphant, Pa.

Редакція.

Ворогъ „поступовцовъ".

Ф а р м е р ъ: — Що-жь то я бачу? ґаспадінъ Хуробъ, що бувъ до недавна »пивцоучителемъ«, перебравъ ся вже за стрѣльця?

Х у р о б ъ: — Да, учу ся стрѣляти. Нужне менѣ тое знанія на „викраинцовъ", „народовцовъ" и „поступовцовъ", которыхъ въ своимъ язычію зову „радикалами", бо я имъ выповѣлъ дуелъ на жизнь и смерть. Мои писанія въ „Гавканинѣ" и въ „А. Р. Злôстнику" не имѣютъ вартости и вліянія, протое намѣряю доѣхать имъ конца за помочію стрѣльного ружія...

Ф а р м е р ъ: — Ага, розумѣю. хочешь ихъ всѣхъ выслати на гамтой свѣтъ (якъ не надсадишь ся и самъ дорепиты). Не знаю однакъ, що они тобѣ завинили?

Х у р о б ъ: — Нѣчево — але въ проґрамѣ моеи партіи стоить выразно:

Самъ лѣзь у плôтъ и самъ квичи,
Рый всюды, гавкай и бреши —
На Вога навѣть и святыхъ,
Якъ не належить до „твердыхъ"...

Чалый.

Бр. св. О. Николая въ Troy, N. Y.

Предсѣдатель Пав. Рончковскій, заступ. пред. Анд. Ксеничь; секретарь С. Фрицъ, заст. секр. Мик. Бискупъ, касіеръ Петро Рончковскій, заст. кас. Пет. Бабикъ, контрольоры Фил. Гира, Ст. Рончковскій, Ив. Слишь. Секретарь „Союза" Петро Рончковскій.

Піяньство а робôтники.

(Конець.)

2) Тяжка и понадъ силы праця. Хлопъ и робôтникъ мусить працювати довго, часто въ холодѣ и голодѣ, то-жь ему здає ся, що выпивши палюнки, ему стає лекше и набирає новои силы до працѣ. Тымъ часомъ се неправда. Той келишокъ палюнки есть для него тымъ, чимъ для змученого коня батôгъ. Коли кôнь почує на своѣй скôрѣ батôгъ, то шарпне возомъ и побѣгне скорше, але ще бôльше змучить ся, такъ само дѣесь зъ чоловѣкомъ. Лѣпше є за тй грошѣ щось зъѣсти, бо тогды чоловѣкъ справдѣ знайде, те чого не знайшовъ въ палюнцѣ, т. є. скрѣплене на тѣлѣ. Дуже часто трафляесь, що люде, особливо въ зимѣ, шукають огрѣтя въ горячихъ напояхъ. Тымъ часомъ вмѣсто огрѣтя знаходять зимно и часто переплачують житемъ. А то тому, що виска выпирає огрѣту кровь зъ пôдъ серця и кровь тиснесь та розбѣгаєсь, а намъ здаєсь, що чуємо тепло; але рôвночасно та кровь розôйшовшись по шкôрѣ охолоджуєсь, отже чоловѣкъ перестуджуєсь, бо не тôлько, що не зыскавъ на теплѣ, але стративъ навѣть те тепло, яке мавъ.

3) Лихй, вонючй, пехарнй, тѣснй и нездоровй помешканя суть причиною, що робôтникъ тягне до салунôвъ, бо тамъ знайде товаришôвъ, розрывку и усмѣхненого властителя, котрый его радо видить. Такожь незгôдливй и незнаючй зготовити стравы жѣнки, якъ такожь жѣнки, котрй роблять по фабрикахъ суть причиною сего лиха.

4) Темпота. Сли-бъ чоловѣкъ знавъ, що тяжко запрацьованй центы выдає на своѣ и своихъ дѣтей погибель; сли бъ розумѣвъ тй центы обернути на лѣпшу поживу, а часть на освѣдомлене власне и науку, то не вôддававъ бысь піяньству и въ салунѣ не шукавъ бы потѣхи, роздады и науки.

Братя, сли перейдете ся по мѣстѣ, то побачите, що всѣ салоны розмѣщенй тамъ, де жіє або проходжуєсь найбôльше бѣдныхъ людей; сли загляне те до салунôвъ, то побачите, що тамъ середъ дыму и задухи повно людей бѣдныхъ и робучихъ. Чи въ той способъ добете ся лѣпшои долѣ? Нѣколи! Памятайте, що лишь чоловѣкъ здоровый и тверезый може вытримати въ борбѣ о лѣпшу долю; лишь здорове поколѣнє, а не піяцке якогось народу зможе выйти побѣдоносно!

Р у с и н ы, р у с к й р о б ô т н и к и н е з а п и в а й т е с ь, б у д ь т е т в е р е з й и п а м я т а й т е:

1) Що здорове есть бôльшимъ добромъ нѣжъ маєтки цѣлого свѣта. Добивайте ся справедливого подѣлу працѣ и зыскôвъ, але знайте, що знищенй самй и ваше потомство страшными хоробами тѣла и духа зъ піяньства нѣколи того не дôбетесь.

2) Справа робôтнича, справедливый подѣлъ працѣ и зыскôвъ дадуть ся поволи выборотн, але робôтничу людность, яку точить хробакъ дѣдичныхъ хоробъ и мукъ, годѣ уздоровити.

3) Здорове, тверезôсть и свѣдомость населеня робучого, бо щось иншого робôтникъ немає, дають силу и першеньство въ борбѣ. Примѣромъ въ разѣ страйку, котрй робôтники лѣпше потримають ся — тверезй, чи піяки? Розумѣєсь, що тверезй, бо мають менше розходу, лекше зъорґанізують ся, утримають порядокъ. Робôтники піяки мусять улягти въ борбѣ.

4) Тверезй робôтники суть менше залежнй вôдъ своихъ хлѣбодавцѣвъ и капіталістôвъ. Ось коли въ Лондонѣ р. 1860 и 1861 запановали нечуванй морозы а черезъ те нужда и голодъ, то зъ 7947 робôтникôвъ котрй були членами тверезости, жаденъ не потрѣбувавъ публичнои помочи. А чи-жь се не пориваюче свѣдоцтво?

О, Дай Боже, щобы хлопы и робôтники въ борбѣ зъ капіталомъ и о свою власну долю та справедливй права, нѣколи не потрѣбували милостинѣ. А не будуть потрѣбувати, сли будуть тверезй и здоровй. Братя, мы Русины, нарôдъ наскрôзь робучій и хлопскій, одже будьмо тверезй, сли хочемо бути здоровй и остоятись та выбороти волю и лѣпшу долю для нашого народу.

Руско-американска народна пѣсня (жалосна).

XIIII.

Ей Боже мой цо зъ того робіцъ мавъ
Сѣдземъ лістохъ сомъ одъ мілей досталъ;
Я на каждомъ піше поздравіне,
Жебымъ пшолъ зъ Америки ґу ней 2.
Міла моя домовъ ме не чекай,
Бо я се барзъ того моря лекамъ;
Кетъ на морю подла хвіля тріма
Зъ бока на бокъ зо шіфомъ набіва 2.
Тамъ кетъ умре таки погробъ мае
Тамъ го везмутъ до моря тручаютъ,
Тамъ го клебанъ нѣ попъ не спровода
Нѣ ему се жадна труна не да 2.
Місто цвоновъ шіфі му піскаютъ
Я на погробъ рінкі се збегаютъ,
Онѣ его цело погребаютъ 2.
Оцецъ, матка барзъ у велькомъ жалю,
Же зъ ґаздовства мені сіновъ маютъ
Сестры, брацe велькy радосцъ мають
Же зъ ґаздовства векшу частку маютъ 2.
Сестри, браце не радуйте ви се
Шакъ то частка на тоте сѣроце
Шакъ то частка на тоте сѣроце
Цо имъ зумеръ оцецъ въ Амеріце 2.

Подавъ С. Рябецъ, зъ Mahanoy Plane, Pa.

ВСЯЧИНА.

Переписка.

Прошу редакцію нашои »Свободы« вôдповѣсти менѣ на тї пытаня:

1. Чи въ Америцѣ є кара за то, єли хто хотѣвъ зробити собѣ смерть? бо я ту зъ другимъ посваривъ ся за то. вôнъ каже, що нѣ, а я, що єи.

2. Кôлько пенсиѣ мають цѣсарѣ нѣмецкій, австрійскій и царь россійскій а кôлько Mr. Carnegie?

3. Якъ то треба розумѣти то »вѣрь якъ хочешь«, бо бувшій редакторъ »Свѣта« вчеnивъ ся того, якъ пяный плота.

Ник. Сухій.

ВÔДПОВѢДЬ

На 1. Вы маєте правду. Карають. Въ стейтѣ пр. Ню Йоркъ караютъ тыхъ, що хотѣли зробити собѣ самоубійство, вязницею до 2 лѣтъ або грошевою карою до $1000, а часомъ и обома карами наразъ. Такого знову, котрый радивъ до самоубійства, помагавъ при тôмъ, заохочувавъ, уважають убійцею першои степени и вôдповѣдно тому карають. Такъ само за то карають въ Англіи. До р. 1823 карали тамъ самоубійниковъ тымъ, що пробивали имъ коломъ черево, погребали на розстайнôй дорозѣ и конфісковали (заберали) его маєтокъ. Вôдъ 1882 р. карають тамъ самоубійниковъ лишь тымъ, що вôдмовляють имъ похоронныхъ церемоній анґлійскои церкви. Треба вамъ знати, що въ Нѣмеччинѣ и Австріи не карають зовсѣмъ за самоубійство. Отже и вашь товаришь маѣ правду.

На 2. Австрійскій цѣсарь має рочнои пенсиѣ около 3,450,000 дол., нѣмецкій около 3,260,000 дол., россійскій царь надъ 11 міліоновъ, а містеръ Карнеґі не бере жаднои пенсиѣ. за то обраховують, що чистого доходу приносить єму его маєтокъ 24 міліоны рôчно. Якъ видно, то такій поєдинчій собѣ »містеръ« може мати всѣхъ цѣсарôвъ въ кишени.

На 3. О тôмъ мы вже писали и толковали въ »Свободѣ«, але пытаєте, то вôдповѣдаємо.

Редакторъ »Свѣта« вчепивъ ся того »вѣръ якъ хочешь« хиба лишь затого, що самъ пôсля тои рецепты собѣ поступивъ. Тажь редакторъ »Свѣта« бувъ недавно уніяцкимъ священникомъ, що вывчивъ ся на попа въ самôмъ Римѣ, при папѣ, котрого теперь такъ »ґадемує«, а пôсля перейшовъ на православіє. Ачи-жь не поступивъ вôнъ собѣ пôсля того »вѣръ якъ хочешь«? Якъ хотѣвъ, такъ зробивъ. Не входимо въ то, чи змушеный вôнъ бувъ такъ зробити, чи зъ переконаня (того єму бракує, прим. складача) то зробивъ, досыть, що вôнъ теперь такъ вѣрує, якъ самъ хотѣвъ. Але чи мôгъ бы бувъ хто єму то заборонити? Нѣ. Отже видите, пôдъ тыми словами: вѣръ якъ хочешь, розумѣлисьмо и розумѣємо свободу совѣсти, то значить — якъ кому совѣсть наказує и вôнъ о тôмъ переконаный, такъ нехай собѣ вôддає честь Богови. Але будь хто православный, чи католикъ, чи протестантъ, то перевсѣмъ вôнъ повиненъ бути честнымъ чоловѣкомъ и глубоко моральнымъ (вѣчно склоннымъ до правды и любви всѣхъ людей), бо то єсть основою христіянскои релиґіи. Нѣчого на свѣтѣ не має силы змусити другого до певнои вѣры, якъ видно на самôй Росіи. Тамъ жестоке правительство и его слуги — православнѣ попы знущають ся надъ божными сектантами, котрѣ не хотять узнавати православнои церкви, и чи могли ихъ змусити навернути назадъ на лоно ихъ церкви?

Вѣруємо въ свободу совѣсти, свободу слова, свободу печати, и кождый зъ насъ видить, якѣ великѣ корысти принесли тѣ свободы нынѣ высокопросвѣченнымъ народамъ, для того пишемо и боронимо тои свободы не оглядаючись анѣ на слугъ москалѣвъ анѣ на прихвостниковъ мадярôвъ, котрѣ бажали бы загнати нашь народъ пôдъ царскій кнутъ або мадярскій топôръ. Вымышляють и гавкають, бо видять и боять ся, що народъ приходить до познаня.

Зъ свободою при свѣтлѣ до правды!

— ELISHA GRAY, професоръ, що вынайшовъ телефоны и улѣпшивъ телеґрафы своими рôжными вынайденями, умеръ нагло на ударъ серця 20. сѣчня с. р. Вонъ бувъ сыномъ бѣдного фармера зъ державы Огайо. Укôнчивши мѣсцеву школу, пойшовъ на практику до коваля, а опôсля вчивъ ся у столяра. Однакъ охота до науки пхнула его выспе; вôнъ записавъ ся на науку до каледжъ (высшои школы), а въ позашкôльныхъ годинахъ зароблявъ на жите столяркою. Каледжъ скôнчивъ зъ знаменитымъ успѣхомъ, оженивъ ся и ставъ працювати якъ фармеръ, де зачинає свои пробы зъ електрикою и вынайшовъ кôлька телеґрафічныхъ прирядôвъ. Єго вынайденя починають ся зъ рокомъ 1869. за котрѣ дôставъ 50 патентôвъ. Остатнымъ его вынайденемъ бувъ тел-автоґрафъ то є апаратъ, котрымъ можна писати на далеке вôддалене. Живъ и умеръ въ нуждѣ. Бѣдакомъ ставъ задля процесôвъ зъ Белломъ, другимъ выпаходчикомъ телефонôвъ. Хоть тѣ програнѣ процесы звели Ґрея на бѣду, то все таки твердять, що телефоны вынайшовъ Ґрей а не Беллъ. И такъ славный чоловѣкъ, котрого працею и вынаходами капіталісты збивають міліоны — вмеръ въ нуждѣ.

А. Б.

СПОСÔБЪ НА ЯЛОВѢ КОРОВЫ.

Наколи корова через довшій часъ не хоче „вôдбѣгати", тогды не треба еи нѣколи тримати въ стайни. Свѣжій воздухъ и перебуване мѣжь худобою дѣлають дуже корыстно на взбудженє у коровъ охоты до плôдности. Найлучшимъ однакъ средствомъ въ такôмъ разѣ є конопляне насѣнє (сѣмя). Єго треба мѣшати яловымъ коровамъ зъ поживою, одна до двѣ пригорщѣ кождого дня, а вже въ недовгôмъ часѣ зачинають „бѣгати."

— Потяги колѣйовои компаніи »Ґрейтеръ Нортернъ« перебѣгають оденъ тунель 13,221 стôпъ довгій. Роботы коло того тунелю тягнули ся 3 роки.

— До недавна твердили многѣ, що картофлѣ (бандурки), котрѣ розварюють ся суть найпоживнѣйшими. Тымъ часомъ дослѣды науковѣ выказали, що рѣчь має ся противно. Картофлѣ пукають въ часѣ вареня зъ тои причины, що за мало мають въ собѣ рослинной бѣлковины. Тѣ, котрѣ мають большій процентъ сеи бѣлковины, не розварюють ся цѣлкомъ, але дають за те орґанізмови чоловѣка о много больше поживы.

— Чоловѣкъ не повиненъ тратити надѣи, доки не вымыслить новои.

— На островахъ филиппинскихъ єсть 400 родôвъ деревъ, зъ котрыхъ 50 мають вартôсть въ торговли.

— Въ полудневôй Дакотѣ подѣлили недавно одну фарму 40,000 ейкрôвъ велику, власнôсть чотырохъ вспôльниковъ. Вôдъ р. 1876 до теперь сѣяно на нѣй лишь пшеницю.

— Въ домѣ убогихъ въ Гемпстедъ, Лонґ Айлендъ, вмеръ мурипъ Джорджъ Вашинґтонъ, яко свобôдный именемъ Горнеръ Ґрінъ, въ 124 роцѣ житя, котрый мавъ 37 дѣтей. Уживавъ завсѣгды тютюнъ и горячѣ напоѣ, але то нічь не шкодило єму.

ЗМЫВЪ НЕНАЧЕ ЗИМНОЮ ВОДОЮ.

Молода жѣнка (ховаючись за шафу, говорить до свого мужа): — Петрусю! Я заложу ся зъ тобою о 5 дол., що мене не знайдешь!

Молодый мужь (Петро): — А я заложу ся о 20 дол., що я тебе не шукаю!

СВѢТОВЫЙ ЧАСЪ.

Якъ бысьте приѣхали до Ню Йорку о год. 12:12 минутъ, то въ той самъ часъ було бы въ Шикаґо 11:18 мин., въ Ню Орлінсъ 11:08 мин., въ С. Франсиско 8:59 мин., въ Вѣдни 6:15 мин., въ Берлинѣ 6 година, въ Парижи 5:43 мин., въ Лондонѣ 5:09 минутъ.

РОДИНА СЕРБСКОИ КОРОЛЕВОИ.

Молода королева Драґа, якъ звѣстно походить зô славного колись, але теперь дуже убогого роду воєводôвъ. Ствердивъ се король Александеръ въ своѣй проклямаціи зъ нагоды весѣля. Сама королева и еи родина була такъ убогою, що були змушенѣ мешкати въ однôмъ покоику и кухни а часто-густо и не доѣдали. Якъ теперь доносять, намѣряє сербске правительство внести передъ скупчину (рада державна) проектъ закона, признаючого своякамъ Драґи 2 міліоны денарôвъ. Зъ тои причины настала теперь въ родинѣ велика радôсть. Мѣжь свояками королевои є оденъ сѣльскимъ учителемъ а оденъ гуменнымъ.

ШКОДИЛИ ВЪ „БИЗНЕСѢ..."

Панъ до жебрака: — Передъ чотырма днями вы дôстали вôдъ мене цѣлкомъ новѣ чоботы, а нынѣ опять приходите въ такихъ подертыхъ?

Жебракъ: — Я тамтѣ продавъ, бо менѣ сильно шкодили въ „бизнесѣ."

МАЛПЫ ВЪ ЕВРОПѢ.

Въ Европѣ жіють малпы лишь на скалахъ Ґібральтару (Ишпанія). Передъ 30 роками було ихъ тамъ заледво двѣ и то самицѣ. Тогды спроваджено ихъ зъ сусѣднои Африки кôльканайцять штукъ и пущено на волю. Теперь жіє на Ґібральтарѣ до 150 малпъ и роблять по садахъ чималѣ шкоды. Выправу за поживою уряджують громадно; около 15 малпочокъ рве овочѣ, а одна зъ нихъ стоить зъ далека на вартѣ. Наколи грозить имъ яка опаснôсть — малпа-вартôвникъ остерѣгає товаришки голосомъ подобнымъ до вытя пса и всѣ розбѣгають ся.

ОЩАДНÔСТЬ.

А. — Где вашь сынъ, студентъ?

Б. — Ще спить!

А. — Що? Ще до теперь — 1 година зъ полудня?

Б. — Псть! На милôсть, не збудѣть, бо якъ довго спить, то нічь не коштує.

— 43 людей въ Ню Йорку має разомъ 676 міліонôвъ долярôвъ, а сотки тысячь другихъ такихъ самыхъ людскихъ истотъ не має що вложити до устъ. Тыхъ 676 міліонôвъ роблять невôльниками цѣле населенє Ню Йорку и вôддають ихъ на ласку и неласку 43 людей, однакъ въ иншихъ обставинахъ могли-бъ здѣлати всѣхъ щасливыми и вôльными.

ЗЪ НАГРОБНЫХЪ НАПИСÔВЪ.

Люде мовте „Отче нашь",
Тутъ лежить реєнтый пашь;
Вôнъ служивъ громадѣ вѣрно,
Спѣвавъ ревно, пивъ*) примѣрно,
Бравъ що дали, дѣти вчивъ:
Цѣле село всиротивъ!

Той нагробникъ пôдъ вербою
Я — поклавъ женѣ моѣй:
Тутъ лежить она въ спокою,
И я маю супокôй!

*) Помылка каменяра; має бути „живъ".
(Зъ календаря „Комара".)

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды панує брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.